

نقش مهاجران در شکوفایی اقتصاد چین

جمهوری خلق چین، به عنوان پرجمعیت ترین کشور جهان در آستانه یک شکوفایی اقتصادی واقعی قرار دارد. به رغم مشکلاتی که وجود جمعیت متراکم بر این کشور تحمیل کرده، چینی‌ها توانسته‌اند موانع توسعه را از سر راه بردارند و بدون فروافتادن در دام سرمایه‌داری بین‌المللی، و یا پشت پا زدن به اصول اعتقادی خود، به چنان مرحله‌ای از رشد صنعتی و اقتصادی برسند که مایه تکرانی شرکت‌های غربی شود.

در مقاله زیر یکی از دلایل این توسعه موفقیت آمیز تشریح شده است.

فقرزدایی در چین زمان و شرایطی بسیار مناسب فراهم آمده است.

بازوی نیرومند مالی چینی‌های مقیم خارج از کشور هر یک به تنهایی سرمایه‌دار

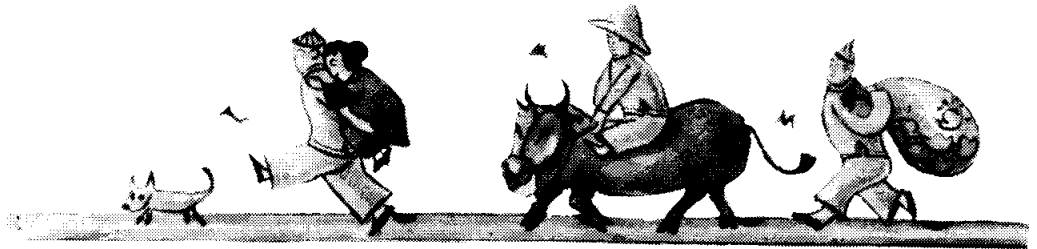
زیرا معتقد بود در حال حاضر بهترین شرایط برای سود بردن از صنعت توریسم در چین فراهم است. یک سرمایه‌گذار استرالیایی با توجه به شرایط نامناسب حاکم بر مردم چین می‌گوید: «برای

آمن در چهارم ژوئن ۱۹۸۹، ژاپن و غربیها توریستها و سرمایه‌گذاران خود را از رفتن به چین منع کردند. در این دوره بحرانی، ثروتمندان چینی مقیم هنگ‌کنگ، ماکائو و تایوان از این فرصت بیشترین بهره را بردند و سرمایه‌گذارهای خود را در بازارهای چین که درهای آن به تدریج به روی سرمایه‌های خارجی باز می‌شد به شدت افزایش دادند و بهره‌های کلان هم بردند. سه سال پس از این حوادث، رونق اقتصادی چین چشم جهانیان را خیره می‌کرد، در همین مدت کوتاه رشد اقتصادی سالانه این کشور از دوازده درصد هم بالاتر رفت و غربیها و ژاپنی‌ها را متوجه اشتباه خود در از دست دادن این فرصت طلایی کرد و موجب شد یکبار دیگر توجهشان به بازارهای چینی جلب شود.»

گروهی از سرمایه‌گذاران غیر چینی و غربی برای جبران اشتباه خود کوشش کردند برای شرکت در طرحهای عمرانی چین وارد این بازار شوند، یک شرکت تایلندی مناقصه‌هایی را برای کارهای ساختمانی در ایالت شن‌ژان تحصیل کرد. یک شرکت تبلیغاتی مالزی یک آژانس هواپیمایی در چین تأسیس کرد،

مدیر بخش بازرگانی سفارت انگلستان در تایلند در سال ۱۸۷۹ اقرار کرده بود که «تحت شرایط تجاری حاکم بر چین، رقابت با سرمایه‌گذاران چینی برای غربیها غیرممکن است.» بازرگانان و مدیران صنایع غرب و ژاپن بارها کوشیده‌اند که در رونق اقتصادی چین سهمی را به خود اختصاص دهند ولی همواره با سدی از سرمایه‌گذاران چینی مستقر در خارج از این کشور مواجه شده‌اند. ارقام رسمی نشان می‌دهد که بین سالهای ۱۹۷۹ و ۱۹۹۳ چینی‌های مقیم خارج از این کشور چهل میلیارد دلار در چین سرمایه‌گذاری کرده‌اند که تقریباً بیست میلیارد ریال آن پس از سال ۱۹۹۲ بوده است. چینی‌های مقیم هنگ‌کنگ بیش از نیمی از سرمایه‌گذارهای چینی را در اختیار دارند و بقیه پولی است که چینی‌های مقیم غرب به این کشور سرازیر کرده‌اند. لی‌کوان‌یو نخست‌وزیر پیشین سنگاپور که نقش برجسته‌ای در رونق اقتصادی کنونی این کشور ایفا کرده در یک کنفرانس مشترک از صنعتگران غربی - چینی، نقطه عطف رونق اقتصادی چین را چنین تشریح کرده است:

«پس از حوادث میدان تیان

بزرگی نیستند ولی رویهم گذاشتن سرمایه‌هایشان یک بازوی نیرومند مالی را تشکیل می‌دهد که می‌تواند چهره این کشور پهناور و پر جمعیت را دگرگون سازد. سه کشور هنگ‌کنگ، تایوان و سنگاپور با تلاش خستگی‌ناپذیر درصدد یافتن سرمایه‌داران چینی و مشارکت با آنها به منظور سرمایه‌گذاری در خاک اصلی چین هستند. در فیلیپین که چینها تنها یک درصد جمعیت آن را تشکیل می‌دهند ۳۵ درصد از شرکت‌های بازرگانی و صنعتی کشور را چینی‌ها در اختیار دارند که ثروت آنها می‌تواند در شرایط مناسب به چین سرازیر شود. ارقام منتشر شده در اواسط ۱۹۸۰ نشان می‌دهد که چینی‌های مقیم اندونزی با در اختیار داشتن دو درصد از جمعیت کشور بر ۷۰ درصد از سرمایه‌های محلی خصوصی حاکم هستند. گوردون ردینگ یک استاد دانشگاه هنگ‌کنگ می‌گوید: «گرچه تعداد چینی‌های مقیم خارج از این کشور تنها ۴ درصد از جمعیت آن را تشکیل می‌دهند ولی معادل تقریباً دوسوم سرمایه‌های موجود در چین را در اختیار دارند.» لی‌کاشینگ ثروتمندترین مرد هنگ‌کنگ هم اکنون در حال

ساختن یک بندر بزرگ در جنوب چین است. رابرت کوک یک صاحب صنعت چینی در مالزی مشغول ساختن مرکز تجارت جهانی در پکن است که بزرگترین پروژه ساختمان‌سازی برای دفاتر بازرگانی و صنعت در چین بشمار می‌رود. کوک نایک، بزرگترین شرکت به ثبت رسیده در تایلند، که سهامداران آن چینی هستند، اخیراً دفاتر خود را در چین گشوده و مشورت‌های با ارزشی را برای سرمایه‌گذاری در چین، با دولت مرکزی این کشور آغاز کرده است. لی‌کوان یو نخست‌وزیر سابق سنگاپور که خود یک چینی است و در حال حاضر سمت مشاور سیاسی دولت چین را بر عهده دارد، می‌گوید: تردید نیست که سرانجام ارزش سرمایه‌گذارهای چینی‌های مقیم خارج از کشور در خاک اصلی چین به مرز کل سرمایه‌گذاری اروپائینا، آمریکاییها و ژاپنی‌ها خواهد رسید. با این امتیاز که آنها برای زمانهای طولانی‌تری از این سرمایه‌گذارها بهره‌مند خواهند شد زیرا که به هر حال ثروتشان در راه بهروزی ملتشان بکار گرفته شده است. از این گذشته، آشنایی چینی‌های مقیم خارج از کشور با

روحیات و خصوصیات هم‌میهنانشان همواره سرمایه‌گذاران غربی را در موضع انفعالی قرار می‌دهد:

آنها به چینی صحبت می‌کنند، برای آنها تحقیق و تجسس در بازارهای عظیم مصرف در چین آسانتر است و خلیقیات و خصوصیات مقامات چینی را بهتر از غریبها درک می‌کنند.

با اینهمه، سرمایه‌گذاری چینی‌های مقیم خارج از کشور در خاک اصلی چین گرچه اغواکننده است، اما همواره سایه‌یی از بی‌اطمینانی سیاسی و تهدید به ناامنی سرمایه‌گذاری هم بر آن گسترده بوده است، چینی‌های مقیم کشورهای آسیای جنوب شرقی طی قرن‌ها و به دلیل بی‌مهربانی که از حکومت‌های خود دیده‌اند از مردم و سرزمین اجدادی خود گسیخته بوده‌اند، اما رستاخیز اقتصادی امروز چینی با پرهیز از تعصبات سیاسی گذشته، درجه‌هایی از امید را به رویشان گشوده است. چینی‌های مقیم اندونزی برای سرمایه‌گذارهای مشترک چین - اندونزیایی در خاک اصلی چین سرمایه‌داران اندونزی را تحت فشار گذاشته‌اند.

از سال ۱۹۸۹ چینی‌های مقیم مالزی نه تنها رسماً اجازه سفر

آزادانه به خاک اصلی چین را یافته‌اند بلکه برای سرمایه‌گذاری در چین تشویق هم شده‌اند. گرچه چنین گشایش‌هایی به سود چین تمام می‌شود ولی کشورهایی که مهاجر چینی دارند چندان از این تحولات خوشنود نیستند، زیرا رقم قابل ملاحظه‌یی از سرمایه‌های ملی آنها می‌تواند از کشور خارج شود. یک سیاستمدار بلند پایه مالزیایی می‌گوید: «من شخصاً وقتی شنیدم که چین موفق نشد بازیهای المپیک را در خاک خود برگزار کند خوشحال شدم. زیرا حس می‌کردم این پیروزی می‌توانست روحیه میهن‌پرستی چینی‌های مقیم خارج را برانگیزد و در نتیجه سرمایه‌های آنها به سوی چین سرازیر شود.»

شرکت‌های غربی با کنجکاری جریان سرازیر شدن سرمایه‌های چینی‌های مقیم خارج به خاک اصلی چین را تعقیب می‌کنند و از آن بیم دارند که این کشور با پیشرفت‌های حیرت‌انگیز اقتصادی، نظیر پیشرفت‌های اقتصادی ژاپن در سال‌های ۱۹۸۰، در آینده نه چندان دور کل اقتصاد جهان را تحت تأثیر قرار می‌دهد.

مآخذ: مجله کونومست
برگردان از سرویس ترجمه مجله گزارش

اقتصادی